

САҢА ОЛОХ

Чурапчы улуунун ханыга

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

2004 снл
КУАХИТТАР
6 КҮНЭ
СУБУОТА
№ 26
(9089)

СААСКЫ САЙАҖАС БЫРААҢЫННЫЫККЫТЫНАН, КҮНДҮ КЭРЭ АҢАРДАРБЫТ!

Аан дойду дыахталларын күнүнэн!

Күндү ийэлери, эбзелери, улуус бари дыахталларын, кэлэр кээл кэрэллери — кыргыттарын барыгытын кэлэн иһэр саңдал саас бырааһынныгынан — Аан дойду дыахталларын күнүнэн Саха Республикатын Государственной Мунчаарын (Ил Түмэн) аатыттан итинтик, истинник эбэрдалыбын!

Саңдал саас саңдалытын кытта дүүрэллэр кэлэр буолан бу үгүс бырааһыннык ордук сырдык, ыраас уонна кэрэ. Былыр-былыгыттан киин аймак кэрэ аҥардары үгүс таҥара онгостон үгүс поэттар хоһооннорун анаабытара, ыраа кэрэ матыытара айыллыбытара. Билигин урууку кэм ирдэбиллэрэ симэлийэн, дыахталлар эр дьону кытта биер таһымга тахсыбытара, дьэни-үтү, оҕону-урууну таһынан салгыар дыахталлар дьарыктаналлара кэрэ аҥардар көстөрүн курдук нарын-намны эрэ буолбакка, күстээх санааларын, ичиннээх эрэллээхтэрин көрдөрөр. Буолаары туар Россияҕа Федерация Президентин быһаарыгар улуус дыахталлара биер өйүнэн-санаанан дьолунаах кандидаты дойдубут салайааччытынан таларыгар күүс-көмө, суба-ама буолуотара дьэн эрэнэбин.

Эһизэ үөрөхсө, үгүс ситиһиллэр, чэгиз-чэбдик доруобуйаны, үтүбэ, миннигэ эрэл, үгүлээх ологу баҕарарын.

А.И.ПОИССЕВА,

Ил Түмэн председателин солбуйааччы, 54 №-дээх Чөркөөхтөөбү быһаардыр уокруу депутата, РФ Пенсиинай Фондатын Саха сиринээҕи салаатын салайааччыта.

Бастагы сааскы бырааһыннык — кэрэ аҥардар күнүрө тийэн кэллэ. Ханнык да кэмнэрдээбэр рыноктар, маҕаһыннар тастарыгар массыына, кийи элбээн турар кэмэ. Кэргэннэр, кыргыттаргар, тапталлаахтар тугу бэлэтиэххэ? Манна билиги улууспут биллэр-көстөр күстээх аҥардара бэйэлэрин опытыттан субэлэрин биэрэллэр:

ТУГУ БЭЛЭХ ОҢОРУОХХА?

И.И.Оконешников, Чурапчы салионньотин дыахталтын баһылыга:

— Дьахтар күнэ — сааскы кэрэ бырааһыннык, онон ханнык да күннэрдээбэр сырдык, ыраас, нарын курдук. Кэргэмэр уонна кыспар кэрэ бэлэтин — тыннаах сибэккини бэлэтиэхчиин. Сибэкки эрэ татым курдук, онон хайаан да эби тугу эмит биэрэбин. Бу күнү бари дьэбигитигэр олорон бэлэтиибит. Мэлдьи солото суох буолабын, ол иһин бэйэм ас астаан күндүлүүрүм хаһан да кыалла илик.

А.П.Захаров, Чурапчы улуунун байыаннай комиссарын солбуйааччы, Читинскэй уобаластан төрүттээх нууча кыһа кэргэннээх, эдэр майор:

— Куораттан роза, тюльпан сибеккилэртэн хайаан да атылаһан бэлэтиибин. Тыннаах сибэкки таптал баарын санатар, сааскы сылаас кэлбитин биллэрэр. Урут Читаҕа байыаннай чааска рота командирынан үлэли сылдьыбытым, онно остолобуйга офицердар кэргэттербитин ыгыран эбэрдалыр этибит. Билигин бырааһынныгы дьэбигитигэр дьэ кэргэннэн ылабыт, бу күн төһө кыалларын дьэ иһинээҕи үлэни бэйэм толоро сатыбын.

А.И.Михайлов, Чурапчы улуунун старшай судейнай пристава:

— Олоххо-дыахха наадалаары ыларбын ордоробун. Иһит-хомуос эргэрэрин сөбүлээбипит, ол иһин иһит наһорун бэлэтиэхчиин, оттон улахан кыһым ордук косметикага үөрэр. Бырааһыннык күн үлэни-хамнаһы тохтогон, дьэбэр буола сатыбын. Кэргэним дүүгэлэрин кытта көрсүтэ барааччы, онон мин дьэ көрөөччү, иһит суулааччы буолан хаалабын. Астааһын чааһыгар плоу, бэйэм санаабыр, ааттаах үгүсүдүк онгоруобун, онон бырааһыннык күн хайаан да кэрэ аҥардарбын бэйэм бүлүүдэбинэн күндүлүүбүн.

Н.И.Гуляев, физкультура уонна спорт отделын начальнига:

— Билиги дьэ кэргэннэ кэрэ аҥардарбыт төрдүлэр, оттон күстээх аҥардар үгүсүт. Бырааһынныгынан хайаан даҕаны эбэрдалыһыбыт. Тыннаах сибэккиттэн дьахтар, кыс эрэ барыта үөрэр, ол эрэрин билиги усулуобуйабытыгар сибэкки булар уустук, ардыгар кыаллыбат. Мин биер бэйэм парфюмерияга улахан болгомтобун уурабын. Саастарыгар, баҕаларыгар сөп түбөһүннэһэн барыларыгар дуһилары, туалетнай уугары бэлэтиибин. Кулун тутар 8 күнэ — билиги дьэ кэргэннэ айан күнэ. Бари массыынабытынан Төлөйгө тахсан хатаһылааччыбыт, айылҕага сылдьан сынныан кэлэбит.

Р.А.Захаров, СР Баайга-дуолга сыһыаннаһымыларга министерствотын Чурапчытаагы бэрэстэбинтэлэ:

— Дьахтар аймак ордук таҥаска-сапка, кизгэлгэ охторо биллэр. Ол да иһин кэргэмэр сааскы бырааһынныгынан таҥас, ардыгар көмүс онгоруоттары ылан бэлэх онгоруобун. Бырааһыннык күн дьэбэ тугу да гыннарбалпын, дүүгэлэриниин театрга буолар культурнай программаларга барааччы. Электрическэй шашлычницанан шашлык онгоруу мизэ ордук табыллар, онон бырааһынныктаагы остуолга хайаан даҕаны бэйэм бүлүүдэбинэн кыттыны ылабын.

Манньык этэн туран, кэпсэппит дьонум улуус кэрэ аҥардарыгар сааскы бырааһынныгынан эбэрдалэрин тиздэллэр уонна сир бари кэрэлэрин, олох бари үтүлэрин, сырдык мичээри, ыраас тапталы баҕараллар.

Оксана ЖИРКОВА.

ААННЫАЛЛАРБЫТ БАРАХСАТТАР

(ПУБЛИЦИСТИКА)

Күн сирэ биер сырачаан кийикэн эбилиннэ. Кыс оҕо төрөөн ийэлээх аҕа дьоллоро мунура суох буолла. Кыһ-кыра-киһи хара маһнайгыттан көрөрдүүн-истэрдүүн, саҥардыын, туттардыын-халтардыын уол оҕоттон чыһа атын. Кыс оҕо ким-хала миннэ түөрт атах буолан сыһан, кэтэспэксэ, күүтпэксэ сырыттаахына саҥа таһааран төрөппүттэрин соһутар кийи буоллаҕа эбээт. Кустук сэттэ өгүнүн кизкэйэр былааччыга кэтэн, үрүмчү курдук бааччыктанан баран араастан туттан-халтан хааман төлөһөнүлүр, лыах кэрэтэ кетэ-дайа тулуктанара, чооруус курдук чууп-чаал чуолчаарара — барыта кийи эрэ сүрүбүн ортолунан кийрэн аһар.

Кыс барахсан кыталык курдук кытайан, сир симэрийн курдук симэнэн, таҥара табатын курдук таһан, буһут отон кэрэтэ иһэ тэтэрэн, чоһулууну көрбүт чох хара харахтара эдэр саас истиг уотунан умайан, сылааһынан сылаһыан, чараас-чараастык чыһылыан, чэгэки-чэгэкитик үктэнэн орҕуу устан аастаһына хайа уолан икхотолоох тойон сүрүбэ дьолуулаҕа, төһө биэрэн тахсыах айылаах тэбизэлээбэтэ буолуой?

Эдэркээн кыс оҕо саҥа тыллан эрэр сибэкки кэрэтэ кэрэ, сүрүгүрө устар сүрүк курдук ыраас. Кийи чуҕаарар куолаһа кыһан күөх халлаанга курайон дырибинин туйар. Куораттэй ырыатын тэҥэ, кийи ис-ийиттэн тахсар кыһыларас. Күлүгэ чуҕаарар чуораан лыткыныс тыһын кэрэтэ. Олох кизгэ аартыгар саҥа үктэнэн эрэр эдэркээн кыс кэрэбэ, сырдыкка тардыһытын күһэ, оҕолуу өс-кирбэх санаата, аһыннаҕас дуулаһа, уйан сүрүбэ, миннигэ, истиг дөбөрдөһүүгэ, ыраас тапталга эрэлэ ханнык баҕарар кийини үрдүкэ кыһаттыыр,

күлүгэр күс эбэр, санаатын көннөрүдэр.

Орто туруу бараан дойдута дьахтар анала, сиргэ түспүт сэрбэһэйэ, олох түспүт онгоруута аһа уоту оттонан, иһэр сүөлүнү күрүөтөн, төрүүр оҕону төлөһөн аһамай маһан күн аһыгар кийи аймак оһорун саҕаһына буолар.

Ырааҕа ыһанарынын, "ийэ баар бу сиргэ — аан дойду ааннаһа". Ийэ истиг миннээрэ, орҕуудук иһоройэр илиитин сылаһа, миннигэс сыта, кийи астаабыт аһадыта, дьэбэн аһтаннаах күөрчэбэ, кийи тикит үтүлүгэ — барыта хайдах эрэ олус чугас, олус күндү, хаһан даҕаны умнулубат. Ийэ буоллаҕа эбээт он ыарыдаһына аттыгыттан араһлат, эи кыһалҕаланнаһына баарынан-сүрүбүнэн көмөлөһөр, олох ыарахаттарыттан араһаччылыр, субэллэр-амалыыр, дьоллоох түгэнгэ тэҥгэ үөрэр-көтөр кийи. Ийэ — дьэ кэргэн тулар туттаҕа, тэбэр сүрүбэ, күтэ-сүрэ.

Эбээ... айаҕас эбээ. Аастыйыт баттахтаах, олох араас оһууларын туоразыт үгүс субаһит. Эбээ сылаас илиитигэр бигэһэн элбэх сизн улааһыта, эбээ миннигэс аһын мотуйан үгүс сизн улааттар "буһаһыр" буолан тыһылан тахсыбытара, эбээ иһигэр уһуулаан үгүс сизн кыс бастыг хайаһа аһын ыһытара буолуо. Эбээ барахсан тобугар кетэбэн оһорон аргыйы наһаан "арай биһрээ..." дьэн тыллартан саҕалаан оһуоруһа кэпсирин, ама, кийи умнуой?!

Галина ГОВОРИВА.

ИЙЭБЭР

Сэһай күндү кийинэн
Булар мизэ ийэһэм,
Кийин олус таһыһым,
Аһабын, саһыһым оруутун.

Ийэһэм барахсан миннэрин
Ырааһан санааттан кэтчим

Наһ-наммын куолаһым

Үөрөбүн-китөбүн,
Дьоллоһотун дэнэбин.

Хоһооммун айабын ийэбэр

Китэһэ аһаһымн ыһаһымн

Ийэбэр этэбин иһиһа

Кийиһэ үтөнү-кэрэни
аһыһым.

Ийэһэм истиг мессуһуэ —
Куруутун мизэ миннээр,
Ийэһэм ийэһэ тыһаһа —
Мэлдьитин мизэ сүрүтэр.

Ыһыһыһа-убаһыһа

Мин аһамай күһгэ

Тапталлаах ийэн барахсаны

Туоктааһар да күндүтү

саныһым.

Маша НИКИТИНА,
Чурапчы орто оскуолатын
гуманитарнай-
педагогическай кылаһын
үөрэнээччигэ.

ИЛ ТҮМЭН ДЕПУТАТА И.К. МАКАРОВ БЫЫБАРДААЧЧЫЛАРЫН КЫТТА КӨРҮСТЭ

Сотурутаабыта СР Государственной Муньаагар (Ил Түмэнгэ) билиги улууслуттан депутат, "Туймаада-нефть" ГУП НК генеральной директора И.К. Макаров улууслуттарга кэ-лэн быыбардааччыларын кытта көрүстэ. Кини депутат быһы- тынан биир сыллаах үлэтин Хадаар, Хайахсыт, Чакыр, Төлөй нэһиликтэригэр турорда, улуустаагы "Маарыкчаан" телесту- дияга аһаас эфиргэ табыста. Кинини кытта общественнай көмөлөһөөччүлөр, солбуйааччыта И.М. Андросов, Одьулуун- наагы политехнической лицей директора Г.И. Адамов сырыт- тылар.

СР Государственной Муньаага ааспыт сый устата респу- блика олоһор-дьаһаар, экономикагытар, социальнай ба- лаһыаннагытар быһаччы орууллаах 111 сокуону ылыммыта, 469 уураагы таһаарбыта этилинэ. Итини сэргэ правительст- веннай истиилэр, чаастар ытыллыбыттар. Үлө 13 араас хайы- схаалах комитетынан тэриллэр. Олортон Иван Константинович тый хаһаайыстыбатын уонна сирин туһаны комитетын предсе- дателин солбуйааччынан, экономика уонна промышленность комитетын чилиэтинэн үлэтир. Тый хаһаайыстыбатын уонна сирин туһаны комитетга сирин приватизациялаһын, чааһынай уонна тэрилтэ бас билиитигэр биэрий, сайылкытаһын курдук тый улуустарыгар ыкса чугас кыһалҕаларга, тый хаһаайысты- батын дьарыктанааччыларга быһаччы туһаайыллыбыт сокуон- нары таһаарар. Ол курдук, ааспыт сый устата 10 сокуону таһааран ылыммыттар. Комитетка 12 киһи үлэтир. Комитет иннигитин тый сирин социальнай сайдыытын туһунан, Саха сир- игэр ас-үөл фондатын тэрийини туһунан сокуоннары көрөр бы- лааннаах. Промышленность уонна экономика комитетга рес- публикаҕа чок, газ, алмаас хостоолунун, Саха сирэ тас дойду- лары кытта сибээһин уонна да атын болпурустарга быһаччы үлэлэһэн, тустаах сокуоннары ылымнарар быһааннаах.

Билиги улууслуттар ааспыт сыйга Правительство өттүттэн улахан болгомто уурулуна. СР Правительствотын Председа- телэ Е.А. Борисов министрдары илдьэ таһа сыйдыан улуус ин- нини сайдыытыгар үлө саҕалааһын ууран барбыта. Иван Константинович, депутат буоларын быһытынан, бу ытыллар дьаһалларга быһаччы үлэлэһэр. Отчуоту сэргэ кини бэйэтэ са- лайар "Туймаада-нефть" нефтяной компаниятын, обществен- ной ноборууска быһытынан сүгэр "Чурапчы" түмүү предсе-

дателин, "Байанай", "Илгэ" сурунааллар үлэлэрин тустарынан сырдатта. Ол кэчкэ нэһилиэтинэ ыйытыларыгар хоруйдаата.

Тый хаһаайыстыбатын бордоруусууһуттан сүрүн докумэн- тын киллэрэн олорор тый сирин дьомо, бастатан туран, үтү- туулар сыаната үрдүүн сөп дуо дьон интэриэһиргээтилэр. Бу ыйытыга үтү литрин тутуулар сыанатын үрдэтэн буолбакка, туттары кээмэйин, былаанын улаатыннарар суотугар ааспыт сыллаабыр элбэх харчы көрүлүнэ дьон эппиттэнэ. Ол эбэ- тэр хаһаайыстыбалар урукку сыананан үтү туттаран элбэх хар- чыны аахсыахтаахтар. Чааһынай хаһаайыстыбалаах дьон сүөһү төбөтүгэр көрүлэр субсидия харчы тобо бааһынайдарга эрэ көрүлэри дьон ыйыттылар. Билигин республикаҕа тый сирин сайыннарыга ытыллар политика кооперациялааһыҥга туһаайылар, онон субсидия итинэ кредиттэр эмиэ тэ- рээһиннээх хаһаайыстыбаларга эрэ көрүлэллэр дьон эппит бэрилинэ. Бензин сыаната үрдээбитин акциз ууруларынан быһаардылар. Собуруу нэһиликтэр олохтоохторо газ чопчу ханнык сирдэринэн кэлиэхтээгин интэриэһиргээтилэр. Маны- аха чопчу "газ манан кэлэр" дьон былаан оҕоһулла илгэ, ол гын баран, газ нэһилиэтиннээх пууннары хайаан да таарый- ыахтааҕа этилинэ. Итини сэргэ оҕо пособиетин намыһаар, промышленнай улуустарга уонна тый улуустарыгар хамнас араастаһыта улаханьгар, республикаҕа уматык хантан аҕалыларьгар, "АЛРОСА" компанияны аһаас оҕоруу туһунан уонна да атын болпурустарга тохтоотулар. Итини сэргэ дьон депутаттарыгар бэйэлэрин олохторугар-дьаһахтарыгар сыһааннаах үтүс ыйытылары биэрэн, эппиттэри иһиттилэр.

Тыл этиитигэр элбэх киһи кытына.

Хайахсыттар килиэп, уматык, ас-таһаас уонна да атын таба- ар сыаната эргичи ыарыы турар кэмигэр үтү, эт туттарылар сыаната намыһаа үтүс ыарахаттары үөскэтэрин этилэр. Тый сирин дьонун олоһо дьыл хайдах хайыларыттан быһаччы туту- луулаах. Курааньылар улуус сыйы этэҥгэ, сүөһү аһаанын эн- чирэппээк туоруура дьыл хайдаһынан быһаарыллар. Онон тый сиригэр хамнаһы үрдэтиигэ, тый дьонун интэриэстэригэр болгомтону күүскэ уураага, ычаты кытта кэдьүстээх үлэни ытарга, кырдыаастарга чэгнэтиилэр олохтуурга дьон эти- илэри оҕордулар.

Чакыр нэһилиэгэр чааһынай хаһаайыстыбалаахтар

бааһынайдартан итэбэс тутуллаалларын этилэр. Сорох бааһынайдары кытта тэг, соробор элбэх да сүөһүлээх киһи чааһынайын иһин республикаттан көрүлэр чэгнэтиилэринэн туһамматын сыһанан ааҕабыт диэтилэр. Хоптобоҕо дьэри кэлбит суол салгы Чакырга дьэри тутууларыгар, гаһы бөһүлөк иһинэн киллэрэргэ итинэ бөһүлөккэ автозаправ- каны туруорустулар.

Хадаарга бастакынан санаатын эппит киһи: "Тый сирин дьомо ыарахан балаһыаньага олоробут. Хадаар үлэтир саа- стаах дьонун 10 бырыһыана тэрилтэҕэ үлэлээбэттэр. Маныаха үлэтэ суох дьону республика болгомтоҕо ылаа наада. Олох- тоох промышленноһы сайыннарыга үлэ ытыллыбат, эдэр- дийин, кырдыаастыын сүөһүбүт кутуругун маанан олоробут", - диэтэ. Көһөрүлүү кыттылаахтарыгар анаан улуус киһигэр тутула турар дьыбэ квартира ылар уустук, онон нэһиликтэ- ргэ олорор көһөрүлүү кыттылаахтарын дьыларын чугастаабы котельнайдарга, кини ититилэр системаҕа холбоон, мас булу- тутун, тизьтэринин курдук кырдыаас киһиэхэ дэбигис кыл- лыбат кыһалҕаны быһааралларыгар, көмө оҕороллоругар дь- эн туруорустулар. Ааспыт сылларга "Үтүө дьыала" чэрчитинэн нэһиликтэргэ үтүс тутуу ытыллыбыта. Хадаардар былырын спортивнай сааланы туган үлэбэ киллэрбиттэрэ. Онно тутууга үлэлээбит дьонго хамнастарын иһэ баччаанга дьэри төлөнө илик эбит. Бу болпуроһу быһаарсарьгар Иван Константино- вичтан олохтоохтор көрдөстүлэр. Итини сэргэ хадаардар үтүс сыйын үбэ кыһтарбака быһаарбыт уһуйааннарын олоххо кил- лэрэргэ депутаттарыттан матырыйаалынан көмөлөһөргө сурук түлэрдилэр. Суол болпуроһа эмиэ тумуулуубата.

Хадаарга, Хайахсыкка, Чакырга Ил Түмэн сыллаагы үлэтин истибит дьон ытыллар үлэ сөптөөбүн бэлмэтээтилэр. Иван Константинович биир сый иһигэр үлэлээбит үлэтинэн быыбар- дааччылар астыналлары биллэрдилэр уонна "Төрөбүт- үөскээбит, эрэлин ылбыт улуунун дьонун туһугар бу курдук этэҥгэ сыйдыан үлэлээ-хамсаа, кыһалҕабытын быһаарарга көмө буола тур", - дьон үчүгэй саҕалааһын кэскилигэр эрэһл- лэрин этилэр.

С.БОРИСОВА.

Чөл олох — кэскил төрдө

"АЛГЫС ПЫН ЫЧЧАККА АНЫЫБЫН"

Маньык иһирэх аатынан сана балыһа дьыетин туту- уттар аһааһыт үтүө санаа актиота биер дьоро кэчкэ Мугудайдагы Сыннааһаҕа киһинигэр (дир. В.М. Лаврен- тьев) тэрилинэ. Аһаах сүрүн геройдарынан сцена ветер- аннара уонна нэһилик кырдыаастара буоллулар. Отуттан таһа кыһалҕах хор М.Жирков "Төрөбүт дойду туһунан ыраатын" иһин куолаһынан нэһиргитэн көрөөччүлэр көктөөх биһиробиллэрин ылта. Кэрэксана- ра дьон нэһилик ытык-мааны дьомо, хоту көһөрүлүү кыттылаахтарга кырдыаастар У.М. Попова, И.И. Абра- мов, А.А. Варламова, А.А. Сивцева, Г.К. Макаров тымыны- ны аахсыбака кэлэн-баран репетициялаһан кыттыны ылбытара булар. 82 саастаах Луэҥкэ оҕонньор "Үчүгэй даҕаны" дьон ырааһан ыччаттарга дьин алгыһын тириэр- тэ. Биер суол кэрэксэбили ыраах сиртэн кийит буолан кэлбит кыргыттарыгар кэлэн олорор М.К. Волкова уонна В.М. Захарова ылылар. Байкара көрүлэн нууча хоро- адьын уонна хадриль үгүһүн төлөрдүлэр. Сцена ветерана И.Е. Васильев хомуска оонньоон дьүбүтүтэ. Ити курдук ырыа-тойук үрдэ суох элбэх буолта. Күн-күбэй эбэлэр но- руот маастара Е.А. Слепцова тикпит сахалы таһастарын модатын көрдөрдүлэр.

Аһааҕа биердиһис дьон кыахтара тийбэрчэҥи- тынылар. Ол курдук, үлэ ветерана М.Е. Оксешникова тыйаас, ат байкааччылар Н.Пермяков, Н.Окешников убаһа биердилэр. Көһөрүлүү кыттылааҕа, сирин ветер- анан оҕоробото, Герой - нна В.Ф. Пермякова бэйэтин пенсиятынан биер тыһыныа, Краселинсктар дьыа кэр- гэнэрэ 5 тыһ. солк. уу харчынан куттулар. Бааһынай хаһаайыстыбаларын үлэһиттэрэ эрэе турбаллар, "Би- лимнээх" 1 центнер соллораны биерик, "Тур" трактор өгөтүгүн көмөлөһүөх буоллулар. Оттон нэһилик тэрил- тэлэрин үлэһиттэрэ биер күнээх хамнастарын биерал- ларын этилэр. Онон бу күнээх дьаһал туһунан барыта 70-чөөк сөбүлөһө, көмө кырдэ. Аһаах иннигитин дьыа- ҕаһаар, иһиһээх кыһалгытар кыттыахтара дьон эрэ- иһит. Коммент кыттылаахтар маныа Тыйыга ыһа- ыттыырга баҕастарын биллэрдилэр. Кинилэр аһааһын кырдыаастар сибээстэрин председатели В.Г. Макарова дьарыктыах буолла.

Татьяна ЗАКОВА,
хайыат общ. корр. Мугудай.

СИТИНИ БААР

38 сый анараа өттүгэр Чурапчы орто оскуо- латыгар В.П. Захаров тренердээх остуол тен- нийин секцията олус тахсылаахтык үлэлээби- тэ. Василий Петрович сүүрбэчэ оҕону дьарык- таабыта. Кини тахайбыт теннисчтэрэ Дальнай Восток кураһтэһиитигэр Саха сирин чигэин көмүскээбиттэрэ. Бастын оонньооччуларынан быраатты Добордуураптар, Брита Попова, Аня Баягантаева - Новгородова, Света Башарина, Вася Кривошапкин, Володя Кривошапкин буо- лаллар.

Бүгүҥнү күнүгэ улууслут киһигэр А.К. Со- фронов аатынан спортивнай саалаҕа 40-ча оҕо дьарыктаналлар, урукку сыллар ситиһиилэрин дьомуннаахтык үтүмнүүлэр.

Сотурутаабыта иһин эңгэрдээҕи улуустар ку- боктарын иһин кураһтэһиигэ кытты кулабана суох. Ол курдук, сэттэ хамаанда күөн көрсүбүтүтэн үтүс бириистээх миэстэҕэ тигис- тилэр. 1987 - 1988 сс. төрүөх оҕолорго Сахаа Харитонова бастаата, Лена Местникова үтүс бу- олла. 1989 - 1990 сс. төрүөхтэргэ Саргы Ивано- ва бастакы, Маша Местникова призердарынан буоллулар. 1991 - 1992 сс. төрүөхтэргэ Надя Федулова чемпионнаата. 1993 сс. төрүөхтэргэ

Сардаана Бомбоева үтүс миэстэни, Саргы Ива- нова абсолютнай чемпионка үрдүк аатын ыл- лылар.

Одьулуунга алта хамаанда кыттылаах 12 ракеткаҕа кураһтэһиигэ оскуола оҕотуттан саҕалаан алта уонча саастаах кырдыаһыгар тийэ оонньоотулар. Эрийсиилээх кураһтэһи түмүгүнэн олохтоохтор хамаандалара кыйы- лааһынан табыста. Маныаха эдэр тренер, улуус- пут биер бастын оонньооччута Надя Пинигина сөбүлүү идэтин кизгэ эйгэбэ таһаарбыта олук уурда.

Остуол тенниин сэнгээрээччилэр, тренер- дэр, спортсмен оҕолор төрөппүттэрэ бу кураһ- тэһиини тэрийсипт дьоммутугар - Мэнгэ- Хангаласка илдьэ сыйдыбыт Г.Г.Корякинга, улуустаагы үөрэх управлениетыгар (нач. Е.С. Сидоров), остуол тенниин улуустаагы федера- циятыгар (предс. Г.В. Смирников) барба мах- талларын тиздэллэр.

Мария ПОПОВА,
спорт ветерана.

ЭДЭР ХАҤААЙКАЛАР КОНКУРСТАРЫГАР

Олунньу ый 26 күнүгэр "Айыллаан" Сынна- лан киһинигэр кэчкэ 7 чаастан "Эдэр хаһаайка - 2004" конкурс үрдүк таһаарылаахтык ыты- лына. Онно улууслут 14 нэһиликтэриттэн ба- рыта 15 эдэр хаһаайкалар кытыннылар. Маннайгы түһүмэх бэйэни билиһиннэриигэ анаанна. Дьыа кэргэн далбар хотуттара хантан ха- аннаахтарын, кимтэн киһинээхтэрин, туох-хан- нык идэлээхтэрин, хаһаайыстыбаны көрүүгэ ханнык үтүө үгэстээхтэрин тустарынан уус-уран тыһыан кэпсээтилэр. Манна бастыһынан Ха- тылы нэһилиэгиттэн сылдыар Мария Яковлева буолла.

"Дьыэм ырааһа, кэрэтэ - бэйэм илиибинэн" түһүмэххэ кыттааччылар дьыларын биер муну- гун оҕорон көрдөрдүлэр. Онно Одьулуунтан кэ- лэн кыттыбыт Нюрбина Брызгалова мунуга ор- дугунан ааттанна.

"Ийэм сылаас илиитинэн" дьон ааттаммыт үтүс түһүмэххэ ийэлэр оҕолоругар анаан тикпит

таһастарын-саптарын рекламалаан көрдөрдүлэр. Бу көрүҥгэ Арыылаахтан Елена Борисова чорбойон табыста.

"Спорт - олоһум аргыһа" түһүмэххэ кыттаач- чылар бары сценаҕа тахсан тэг хамсанылары- нан бэйэлэрин көрдөрдүлэр. Кыайылааһынан Болонго эдэр хаһаайката Светлана Березкина буолла.

Саамай кэтэһиилээх "Кырасыабай буолуу кистэлэҥнэрэ" түһүмэххэ кыттааччылар кизбээни моданан сценаҕа хаамтылар. Бары да биертэн-биер кэрэлэртэн талар уустугун ин- нигэр, кураһтэһи аата кураһтэһи, жюри Алаҕартан сылдыар Людмила Иванованы талла.

Оттон бары түһүмэхтэргэ ордук чорбойон Мугудай нэһилиэгиттэн кэлбит Надежда Телстоухова "Эдэр хаһаайка- 2004" үрдүк аа- тын ылла.

Надежда БОРИСОВА,
хайыат общ. корр.

0-	09.00	"В мире животных"
----	-------	-------------------

10.00 Новости
10.10 "Непутевые заметки"
10.30 Пока все дома
11.00 "Угадай мелодию"
11.30 Павел Любимцев в
программе "Путешествия натура-
листа"
12.00 Новости
12.10 "Пестрая лента" с Сер-
геем Урусяком. "Тусарская ба-
ллада"
13.00 Лариса Голубкина и
Юрий Яковлев дадим вам в ко-
медии "ТУСАРСКАЯ БАЛЛАДА"
15.00 "Шутка за шуткой".
16.00 Новости (с субтитрами)
16.10 Живая природа
17.00 Фильм Александра
Митты "ТАЖНЫЙ РОМАН"
18.00 Вечерние новости
18.10 "ТАЖНЫЙ РОМАН".
Окончание
19.40 Воскресный "Ералаш"
20.00 Комедийный боевик
"БРАТСТВО ПО ОРУЖИЮ"
21.00 Фильм Станислава
Говорукина "БЛАГОСЛОВИТЕ
ЖЕНЩИНУ"
23.10 Лариса Гузеева и Нико-
лай Михалков в фильме "ЖЕСТО-
КИЙ РОМАНС". 1-я, 2-я серии
00.00 Новости
00.10 Фильм "ЖЕСТОКИЙ
РОМАНС". Продолжение
01.50 Людмила Целиковская,
Милана Жаров в комедии "БЕСПО-
КОЙНОЕ ХОЗЯЙСТВО"
03.00 Время
03.50 Комедия "БЕСПОКО-
ЙНОЕ ХОЗЯЙСТВО" (Окончание)
04.10 Сериал "ДЕТЕКТИВНОЕ
АГЕНСТВО "ЛУЧНЫЙ СВЕТ"
05.00 Широкие диапозиты
"Секреты Кио"
до 05.25
РТР
05.40 Алексей Диниш, Рубен Симо-
нов и Евгений Самойлов в фильме
Всеволода Пудовкина "Адмирал
Нахимов". 1946 г.
07.10 "Дракона и компании". Дет-
ский телесериал.
07.35 "Мир на грани".
08.00 ВЕСТИ.
08.10 "Военная программа" Алек-
сандра Сладкова.
08.30 "Студия Здоровье".
09.05 Всероссийская лотерея "ТВ
Ближе шоу".
09.25 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-
МОСКВА. НЕДЕЛЯ В ГОРОДЕ.
10.05 "Сто к одному". Телеигра.
11.00 ВЕСТИ.
11.10 "Городах". Дайджест. Раз-
влекательная программа.
11.40 "Диалоги о животных".
12.25 "Вокруг света".
13.15 "Парламентский час".
14.00 ВЕСТИ.
14.20 РОДНОЕ КИНО. Евгений
Магеев, Галина Польских, Никита
Джигурда и Лариса Удовиченко в
фильме "Любить по-русски-2".
1996 г.
16.20 ПРЕМЬЕРА. Тележурнал
"Отшель"
17.00 ВЕСТИ.
17.10 "Комната смека".
18.00 ПРЕМЬЕРА. Лев Лещенко и
Вячеслав Добрынин. Гала-концерт
"Песня на двоих" с участием Вла-
димира Винокура, Надежды Ба-
биной, Наташи Королевой и мно-
гих других.
19.50 "В городе".
20.00 ВЕСТИ.

20.20 Фильм Владимира Меньшова "Москва слезам не верит".
00.00 Михаил Задорнов, Лариса Долина, Николай Басков и многие другие в гастрол-концерте Телеканал "Россия" собирает друзей. До 01.00
НВК
16.30 Туннук.
17.00 Потрясающие каскадерские трюки.
17.25 Путь к здоровью.
17.45 Республиканское благотворительное денежно-вещевое лотерея "Один номер из шести".
17.55 Урок анкета.
18.20 Программа Корпункта НВК "Саях" в Москве.
18.45 Мужской разговор.
19.15 Сериозный юмор.
20.20 "Брызг тына - тылга". Саза рок-музыка.
21.00 Секреты кино.
21.30 "Саях-сира-Якутия". Выборы-2004. До 21.50
НТВ
05.20 "ГОЛУБОЕ ДЕРЕВО".
06.50 М/ф "Возвращение блудного полугая".
07.00 "Сегодня".
07.15 "Просто цирк".
07.50 Лотерея "Шар удачи".
08.00 "Централизиромилу".
08.15 "Един дома" с Ю. Высоцкой.
08.45 "ЖАВОРОНСК".
10.30 "Военное дело".
11.00 "Сегодня" с О. Беловой.
11.15 "Аленькийый сок" с В. Соколовым.
11.50 "Внимание: Розыск!" "Тибетский лес".
12.20 "ПЕРЕХВАТ".
14.10 "Их нравы".
15.00 "Сегодня" с О. Беловой.
15.20 "Преступление в стиле "модерн". "Короли беды".
15.55 "МОСКВА. ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ".
17.00 "Своя игра".
18.00 Боевик "ВАСАБИ".
20.00 "Намедни".
21.30 Х/ф "СТЭНЛИ И АЙРИС".
23.30 "Сегодня".
23.40 "Журнал Лиги чемпионов".

